

Οβίδιος: Ορφέας στον Άδη

ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Ορφέας, Έρωτος Πρόσωπον

<https://epopteia.gr/179/ovid-orfeas-ston-adi/>

Από: *Μεταμορφώσεις*, Εισαγωγή – μετάφραση –σημειώσεις Τάσος Νικολόπουλος εκδ. Στιγμή, Αθήνα 2004.

ΚΑΙ ΑΠΟ ΚΕΙ με φορεσιά κροκάτη τὸν ἄπειρο διασχίζει
αἰθέρα καὶ στῶν Κικόνων ὁ Ὑμέναιος τὰ μέρη
φτάνει, ἀλλὰ τοῦ κάκου ὁ Ὅρφέας τὸν καλεῖ καὶ κράζει.
Ἦτανε βέβαια παρῶν, μὰ μήτε τὰ λόγια τὰ σωστά,
μήτε χαρούμενη τὴν ὄψη, μήτε σημάδι εὐτυχίας τοῦ δείχνει.
Καὶ τὸ δαδὶ ποὺ κράταγε μὲ δακρυγόνα τσιτσιρίζε καπνιά,
ὥσπου ἔσβησε, καὶ ὅσο καὶ νὰ τὸ κουνᾶ, ἐκεῖνο δὲν φωτίζει.
Τὸ τέλος κι ἀπ' τὸν οἶωνὸ πιὸ θλιβερό. Ἡ νιόπαντρη στὰ χόρτα
μέσα ἐνῶ γυρίζει, μὲ τὶς νεράιδες ἀντάμα γιὰ παρέα,
πέθανε, ὅταν τὸ δόντι ἐνὸς φιδιοῦ στὴ φτέρνα τῆς γατζώθη.

Σὰν χόρτασε στὸν πάνω κόσμῳ ὁ βάρδος τῆς Ροδόπης
νὰ θρηνεῖ, καὶ τὶς σκιᾶς ἀκόμη θέλησε νὰ δοκιμάσει,
στὴν Στύγα ἀπὸ τοῦ Ταίναρου τολμᾶ νὰ κατεβεῖ τὴν πύλη
κι ἀναμεσ' ἀπὸ τ' ἄυλα πλήθη καὶ τὰ φαντάσματα τῶν πεθαμένων
τὴν Περσεφόνη βρίσκει καὶ τῶν ἀπαίσιων σκιῶν τὸν βασιλέα
καὶ κύρη. Τότε τὴ λύρα κρούει στοῦ τραγουδιοῦ του τὸν σκοπὸ
καὶ λέει: «θεοὶ τοῦ κόσμου ποὺ μὲς στὴ γῆ εἶναι κλεισμένοι,

κι ὅποιος θνητὸς γεννήθηκε, ἐδῶ θὲ νὰ κατέβει,
ἂν μοῦ ἐπιτρέπεται τὰ δαιδαλώδη ψέματα ν' ἀφήσω
καὶ τὴν ἀλήθεια νὰ σᾶς πῶ. Ὅχι, τὰ σκοτεινὰ νὰ δῶ
τὰ Τάρταρα δὲν ἤρθα, οὔτε τοῦ μεδουσαίου τέρατος
τοὺς τρεῖς λαιμούς, φίδια γεμάτους, γιὰ νὰ δέσω.
Γιὰ χάρη τῆς γυναίκα μου ἤρθα, ποὺ φίδι πάτησε
ποὺ τὴν φαρμάκωσε καὶ τ' ἄνθος τῆς ζωῆς τῆς πῆρε.
Θὰ 'θελα νὰ μπορούσα νὰ ὑπομείνω καὶ προσπάθησα.
Νίκησ' ὁ Ἔρωτας. Εἶναι μεγάλος ὁ θεὸς αὐτὸς στὸν πάνω κόσμος,
μπορεῖ κι ἐδῶ, δὲν ξέρω. Μὰ ναί, κι ἐδῶ, μαντεύω, εἶναι,
ἂν εἶναι ἀλήθεια αὐτό, γιὰ τὴν παλιὰ τὴν ἀρπαγή, ποὺ λένε,
καὶ σᾶς ἔσμιξε ὁ Ἔρωτος. Στὰ μέρη αὐτά, φόβο γεμάτα,
στὸ Χάος τὸ πελώριο ἐτοῦτο καὶ στὴν ἀπέραντη σιωπὴ τοῦ
βασιλείου
σᾶς ἐξορκίζω, τῆς Εὐρυδίκης μου τὴν ἄδικη τὴ μοίρα ξανακλῶστε!
Σέ σᾶς τὰ πάντα εἶναι ταμένα, κι ἂν ἀργήσουμε καὶ λίγο,
ἄλλος πιὸ ἀργά, ἄλλος γοργά, ὅλοι ἐδῶ θὰ κατεβοῦμε.
Γιὰ ἐδῶ τραβᾶμε οἱ πάντες, ἐδῶ ἢ τελευταία κατοικιά μας, κι
ἐσεῖς
τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων οἱ αἰώνιοι βασιλιάδες.
Κι ἐκείνη, ὅταν ὠριμὴ τὴ δίκαιη μερίδα τῆς ζωῆς τελειώσει,
δική σας θὰ γενεῖ. Γιὰ δῶρο, δανεικὴ σᾶς τὴν ζητάω.
Μὰ ἂν οἱ μοῖρες ἀρνηθοῦν τὴ χάρη στὴ γυναίκα μου νὰ κάνουν,
νὰ ξέρετε πῶς οὔτ' ἐγὼ θὰ πάω πίσω. Μὲ θάνατο διπλὸ χαρεῖτε!».
Ἔτσι τοὺς εἶπε, τὶς κόρδες κρούοντας, νὰ πᾶνε μὲ τὰ λόγια,
καὶ κλαῖγαν οἱ ψυχὲς οἱ δίχως αἶμα. Οὔτε ὁ Τάνταλος γυρεύει
τὸ νερὸ ποὺ τοῦ ξεφεύγει, καὶ τοῦ Ἰξίωνα ὁ τροχὸς ἐστάθη,
οὔτε τὰ ὄρνια σκίσαν τὸ συκώτι καὶ τὰ λαγήνια λησμονῆσαν
οἱ Βηλίδες• κι ὁ Σίσυφος ἐκάθησε στὸν βράχο!
Τότε ἀπ' τὸ τραγούδι νικημένες (ἔτσι λένε) οἱ Εὐμενίδες
πρῶτη φορὰ μὲ δάκρυα τὶς παρειές τους βρέξαν, οὔτε ἡ ρήγισσα
ἄντεξε οὔτε τοῦ κάτω κόσμου ὁ ρήγας ν' ἀρνηθεῖ στὰ παρακάλια.
Τὴν Εὐρυδίκη φώναξαν, πού 'ταν μὲ τοὺς νεκροὺς τους νέους
ἀντάμα, κι ἔφτασε μὲ βῆμα ἀργὸ ἀπ' τῆς πληγῆς τὸ τραῦμα.
Τὴν πῆρε ὁ Ροδοπίτης ὁ Ὀρφέας μὲ τὸν ὄρο
νὰ μὴ γυρίσει πίσω του τὰ μάτια, ὥσπου τὰ Ἄορνια
νὰ διαβεῖ φεράγγια• ἀλλιῶς θὰ τὸ 'χανε τὸ δῶρο ποὺ τοῦ δῶσαν.

Τὸ μονοπάτι μέσα στὴ μουγκὴ σιγὴ τραβάει τὸ πλαγιαστό,
τὸ ἀπότομο καὶ σκοτεινό, στὸ πούσι τὸ πυκνὸ κρυμμένο.
Δὲν ἦταν πιά μακριὰ ἀπ' τὸ σύνορο τοῦ πάνω κόσμου.
Ἐκεῖ ἀπὸ φόβο μὴν τοῦ λείψει ἢ ἀντοχὴ ἢ ἀπὸ λαχτάρια νὰ τὴν δεῖ
στρέφει τὰ μάτια ἐρωτικά. Κι ἐκείνη ἐχάθη στὴ στιγμή.
Τὰ χέρια ἀπλώνει νὰ πιαστεῖ, νὰ πιάσει προσπαθεῖ,
μὰ μόνο (ὁ δύστυχος) σκιᾶς ποὺ χάνονται ἀκουμπᾶ.
Καὶ δεύτερη φορὰ πεθαίνοντας ἐκείνη κανένα ἀπὸ τὸν σύζυγο
παράπονο δὲν ἔχει (τί νὰ πεῖ; γιατί μ' ἀγάπησες πολὺ;).
Ἦστατο χαῖρε, ποὺ μόλις πιά στ' αὐτιά του φτάνει,
εἶπε καὶ γύρισε στὸ ἴδιο ἐκεῖνο μέρος πίσω.